

Elektrokémiai folyamatok vizsgálata nanogravimetriával (Vezető polimerek, mikrokristályok, nanokompozitok, oszcillációk)

Dr. Inzelt György
egyetemi tanár

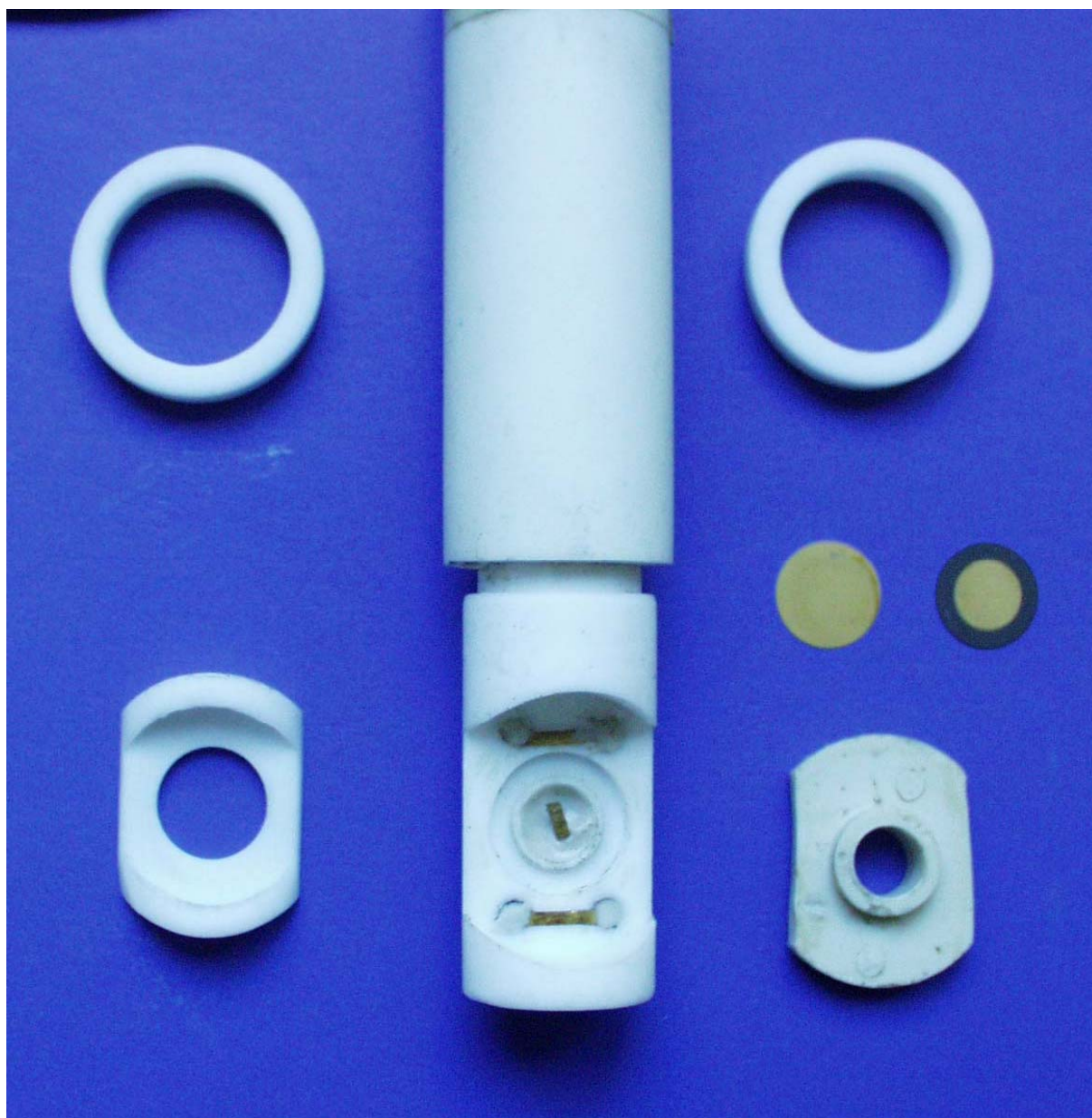

Kvarckristály - nanomérleg

A frekvencia- és a tömegváltozás közti kapcsolat

$$\Delta f = - C_f \frac{\Delta m}{A}$$

$$C_f = 5,66 \times 10^7 \text{ Hz cm}^2\text{g}^{-1} \text{ (5 MHz)}$$

$$C_f = 22,64 \times 10^7 \text{ Hz cm}^2\text{g}^{-1} \text{ (10 MHz)}$$

$$C_f = \frac{2f_0^2}{\sqrt{\mu_k \rho_k}}$$

$$f_0 = \frac{v_{tr}}{2L_k}$$

$$\text{5 MHz-es kristály: } 18 \text{ ngcm}^{-2} = 1 \text{ Hz}$$

$$\text{10 MHz-es kristály: } 4,5 \text{ mgcm}^{-2} = 1 \text{ Hz}$$

Δf – a frekvenciaváltozás

C_f – integrális érzékenység

Δm – tömegváltozás

A – felület

f_0 – az alaprezgés frekvenciája

μ_k – a kvarc nyírási

rugalmassági modulusa

ρ_k – a kvarc sűrűsége

v_{tr} – a transzverzális

hangsebesség a kvarc-kristályban

L_k – a kristálylapka vastagsága

Az általunk használt 10 MHz-es $A = 0,4 \text{ cm}^2$ felületű kristály esetén $1 \text{ Hz} = 1,76 \text{ ng}$.

A folyadékba-merítés hatása

$$\Delta f = - f_0^{3/2} \left(\frac{\rho_F \eta_F}{\pi \rho_k \mu_k} \right)^{1/2}$$

ρ_F – a folyadék sűrűsége

η_F – a folyadék viszkozitása

Elektrokémiai összefüggések

$$\Delta m = \frac{Q}{nF} M$$

Q – áthaladt töltés

$$\Gamma = \frac{Q}{nF A} \quad (\text{mol cm}^{-2})$$

n – a cellareakció
töltésszám-
változása

$$\frac{\Delta m}{A} = \frac{QM}{nF A}$$

M – relatív molekulatömeg

$$\frac{\Delta f}{C_f} = \frac{QM}{nF A}$$

Γ – felületi
többsétmennyiség

$$M = \frac{\Delta f nF A}{C_f Q}$$

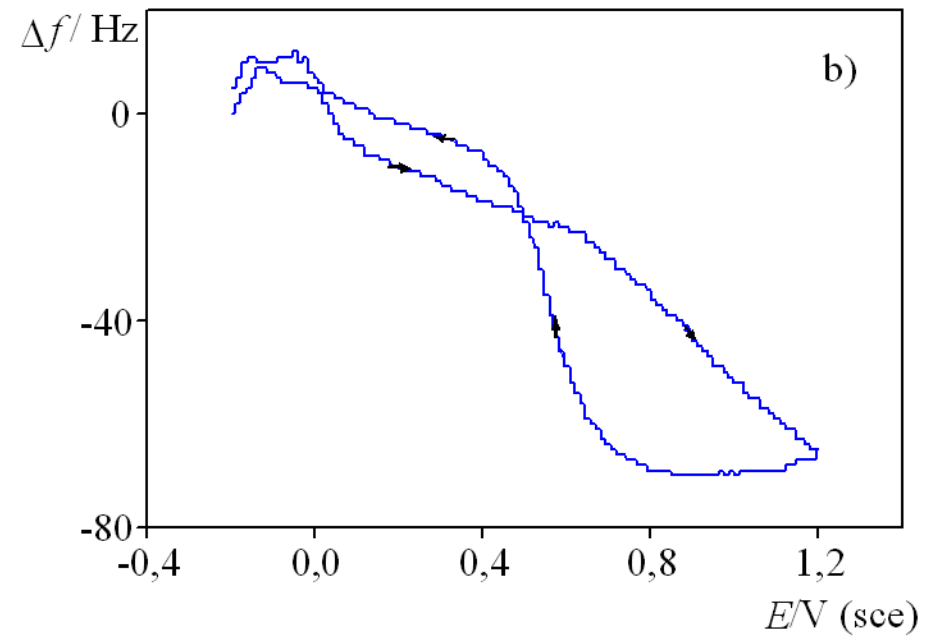
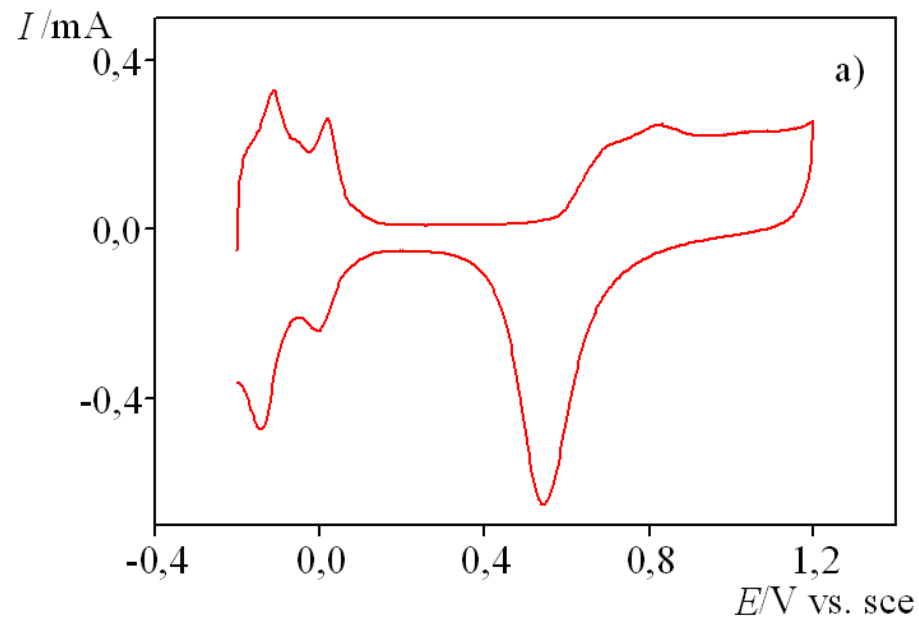
$A_r = f_r A_{\text{geom}}$

f_r – érdességi tényező

Platina

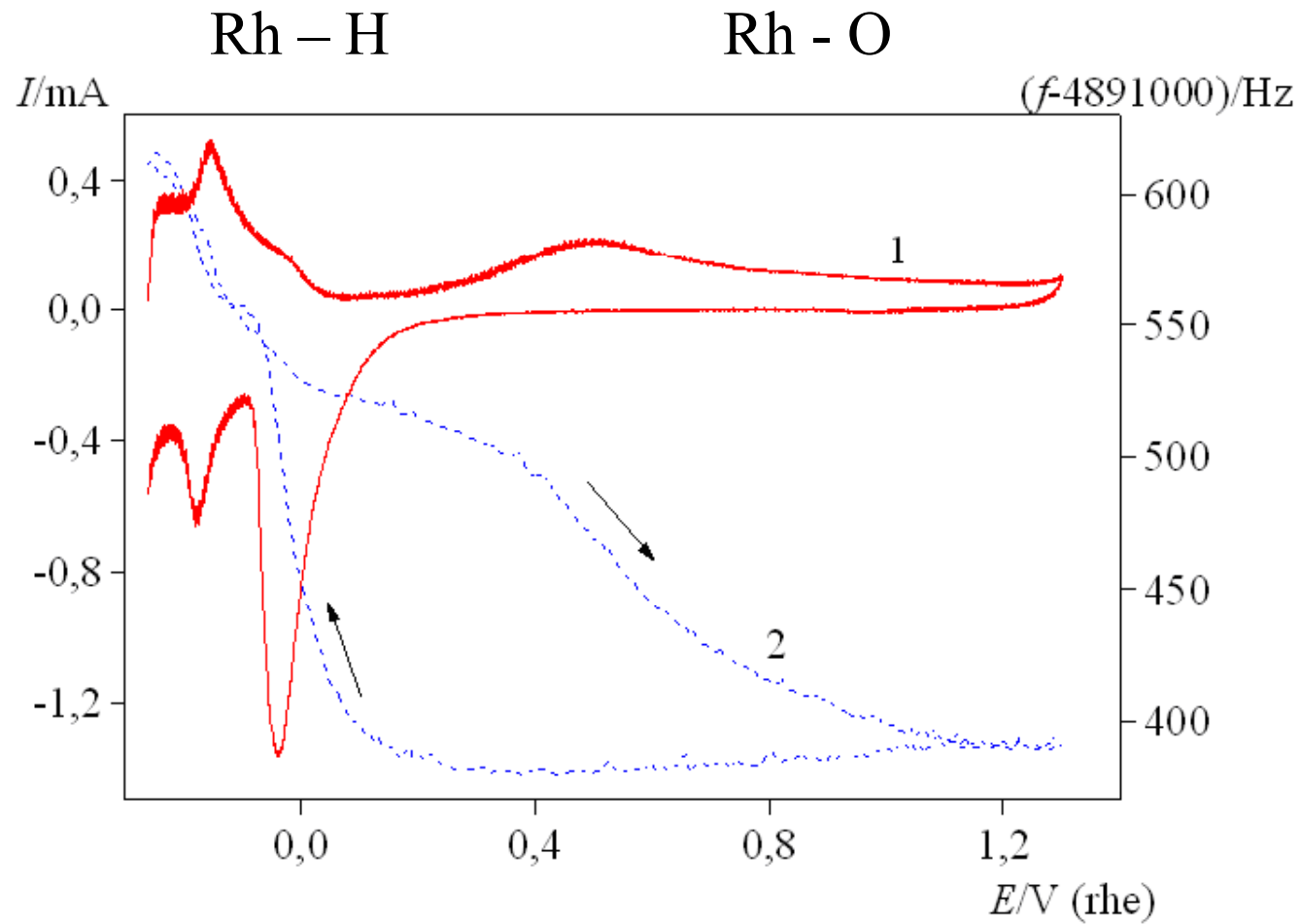
Pt – H

Pt - O

$1 \text{ mol dm}^{-3} \text{ H}_2\text{SO}_4, \nu = 10 \text{ mV s}^{-1}$

Ródium

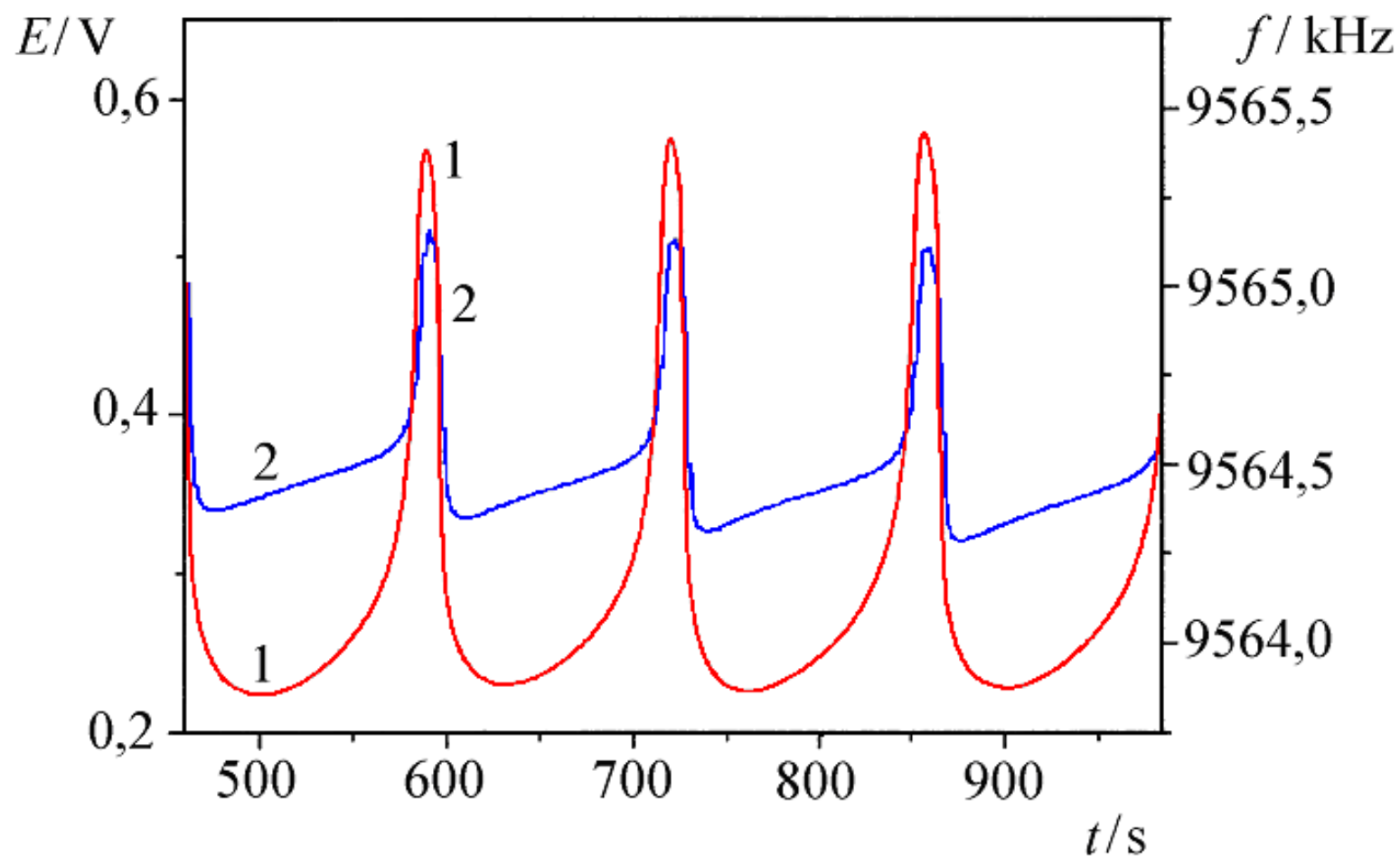

1 mol dm⁻³ H₂SO₄, $\nu = 5$ mV s⁻¹

Elektrokémiai oszcillációk

A potenciál és a felületi tömeg változása

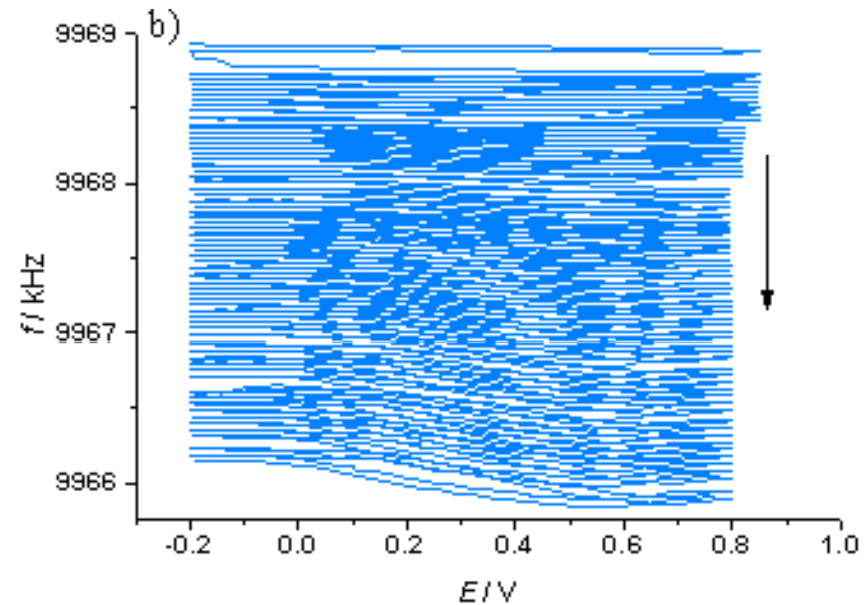
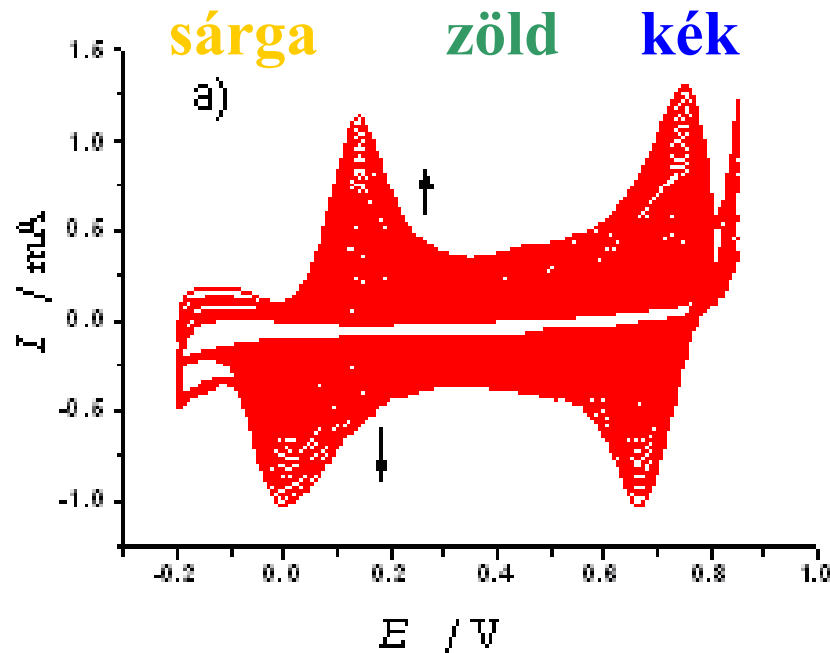

Platina

0,2 mol dm⁻³ Hangyasav, 1 M HClO₄, $I = 0,2$ mA

Polianilin

Anilin elektropolimerizációja

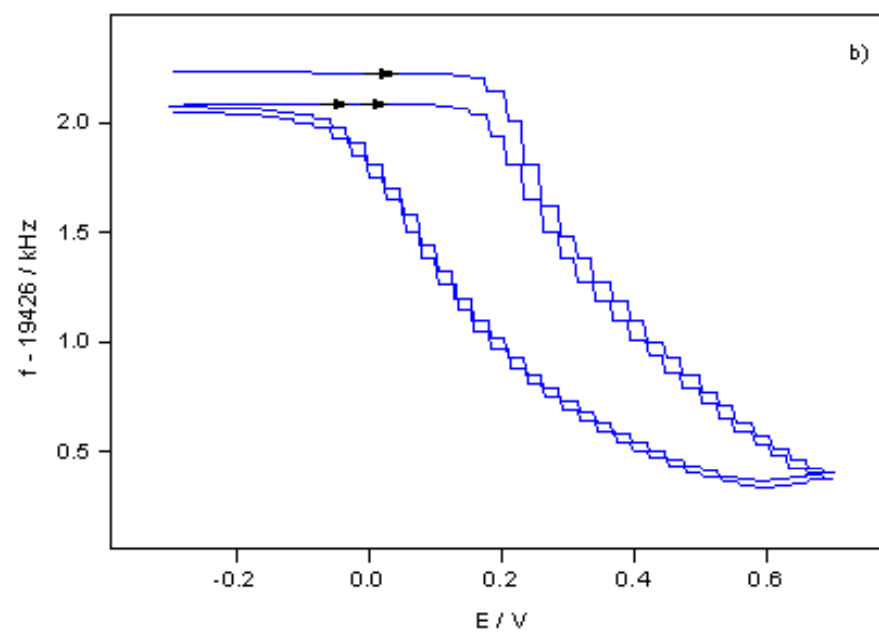
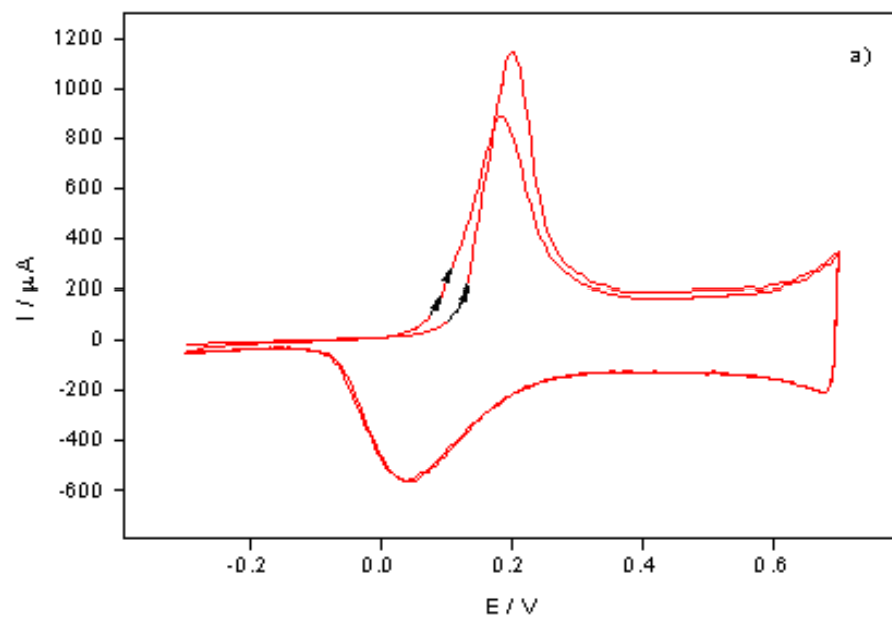

Anilin oxidatív elektropolimerizációja során kapott ciklikus voltammogramok és a frekvenciaváltozási görbék. (Anilinkoncentráció: $0,2 \text{ mol dm}^{-3}$, alapelektrolit:

$1 \text{ mol dm}^{-3} \text{ HClO}_4$. Polarizációsebesség: 100 mV s^{-1} . Platina munkaelektrod, kalomel referenciaelektrod.

1 Hz frekvenciaváltozás $2,25 \text{ ng}$ felületi tömegnövekedést jelent.)

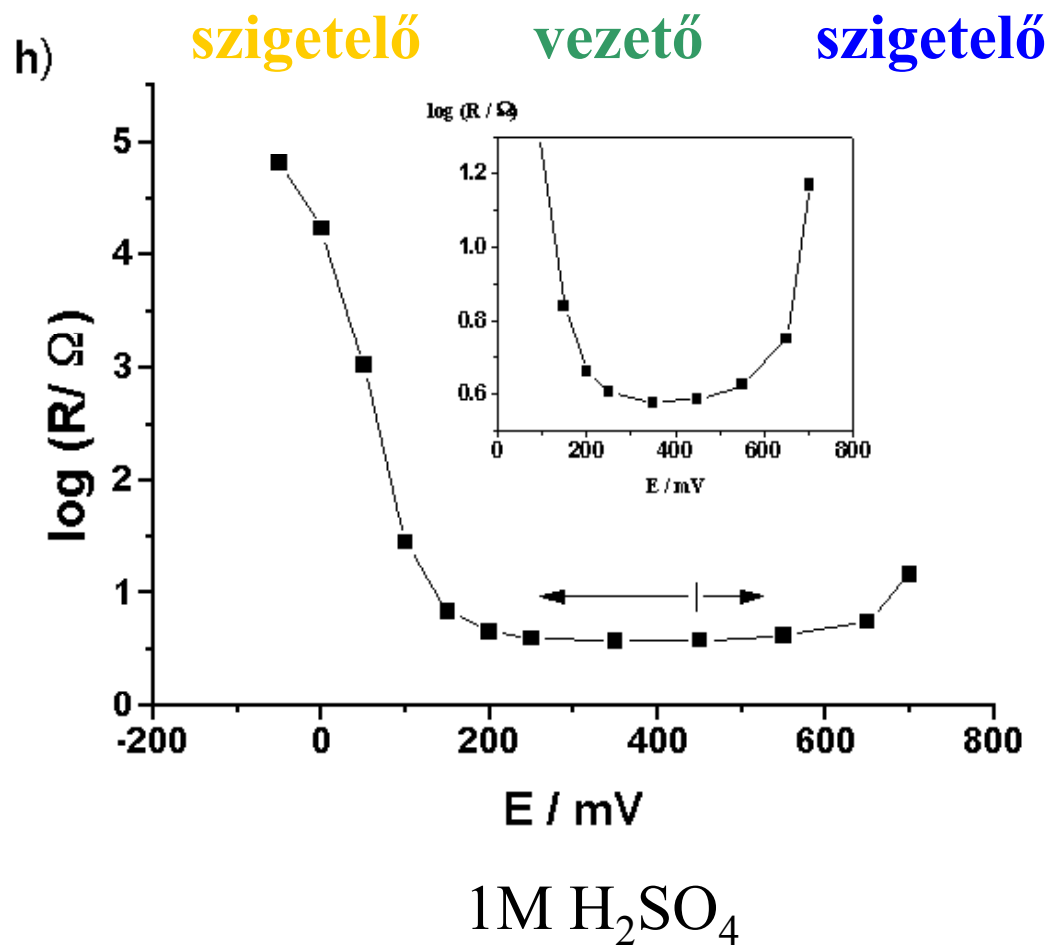
Polianilin

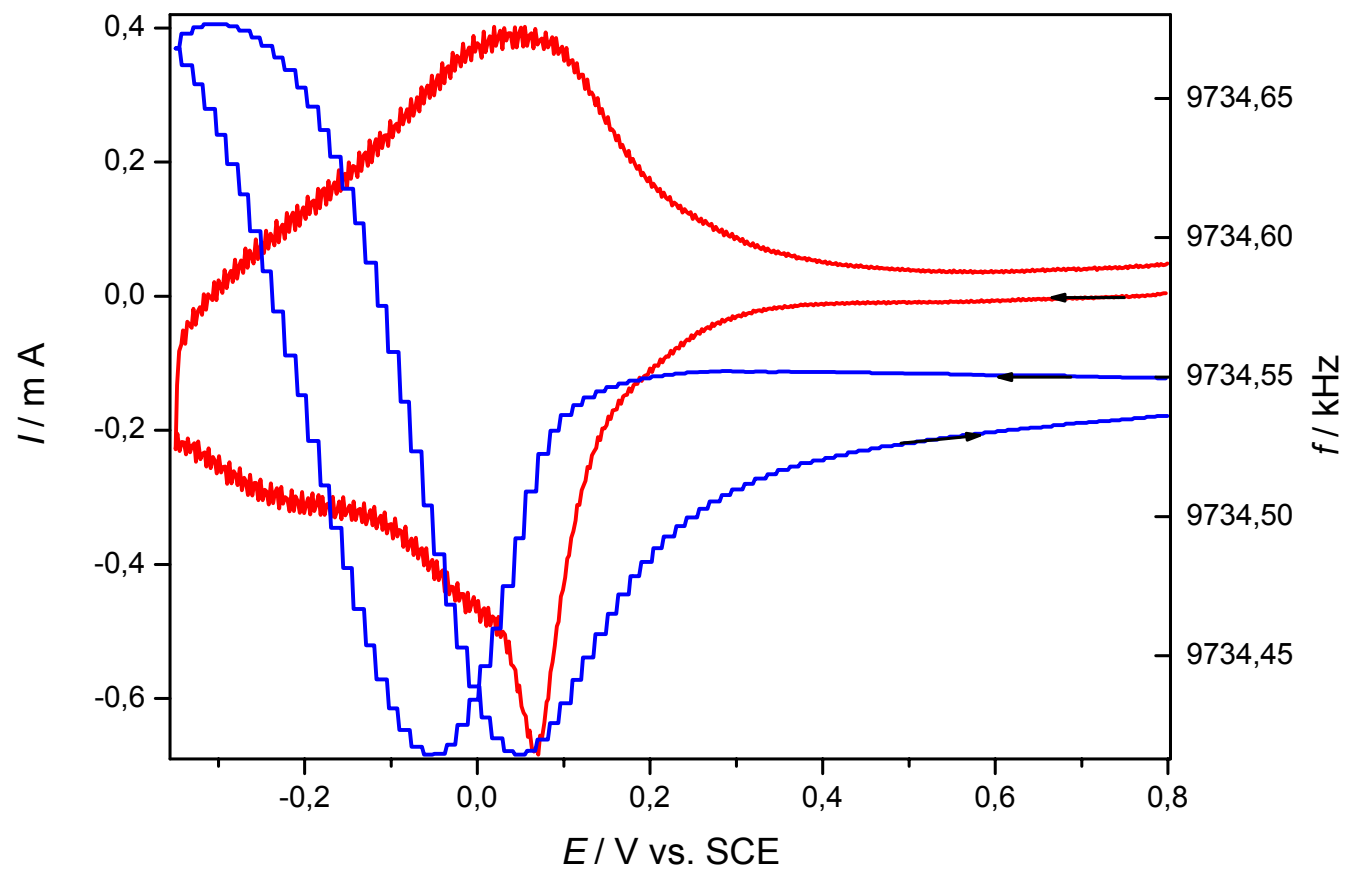
1 mol dm⁻³ H₂SO₄, $\nu = 100 \text{ mV s}^{-1}$

Polianilin

Az elektromos ellenállás potenciál függése

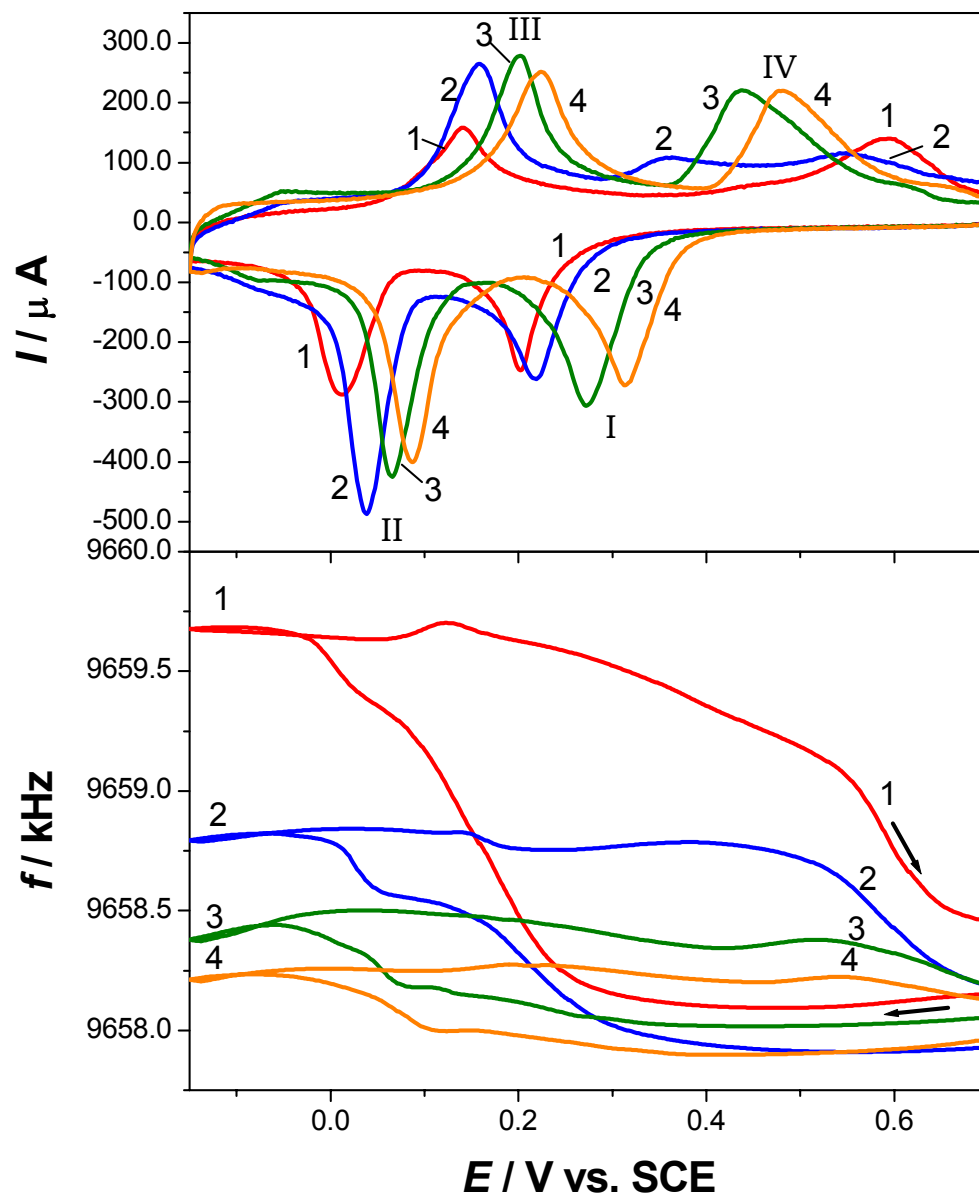
poli(1-hidroxifenazin)

1 M HClO₄, $\nu = 50 \text{ mV s}^{-1}$

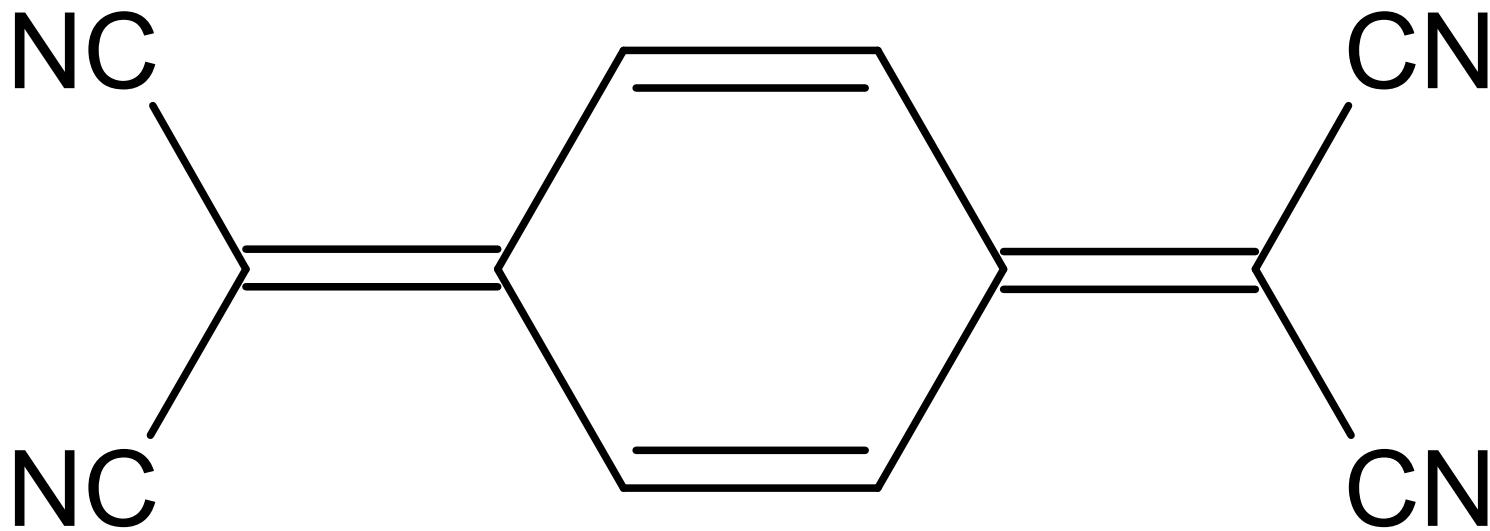
Ru(III)Cl₃ mikrokristály

pH 1
 0.1 mol dm⁻³ HCl
 + 0.1 mol dm⁻³ MCl.
 M⁺ = (1) Li⁺, (2) K⁺, (3) Rb⁺,
 (4) Cs⁺.
 $\nu = 20 \text{ mV s}^{-1}$.

Tetracián-kinodimetán mikrokristályok elektrokémiai viselkedése

A TCNQ szerkezete

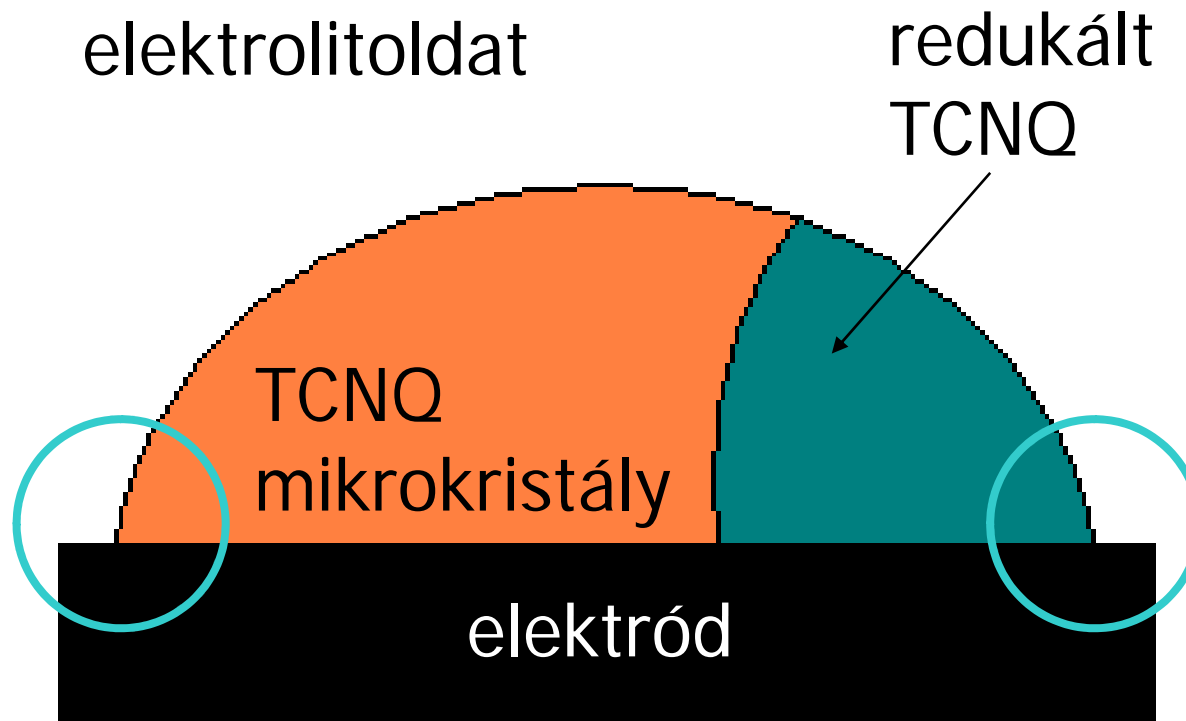
A TCNQ:

- Kiváló elektronakceptor
- Töltésátviteli komplexek képzése
- Figyelemreméltó vezetési tulajdonságok
- Sokrétű alkalmazási terület

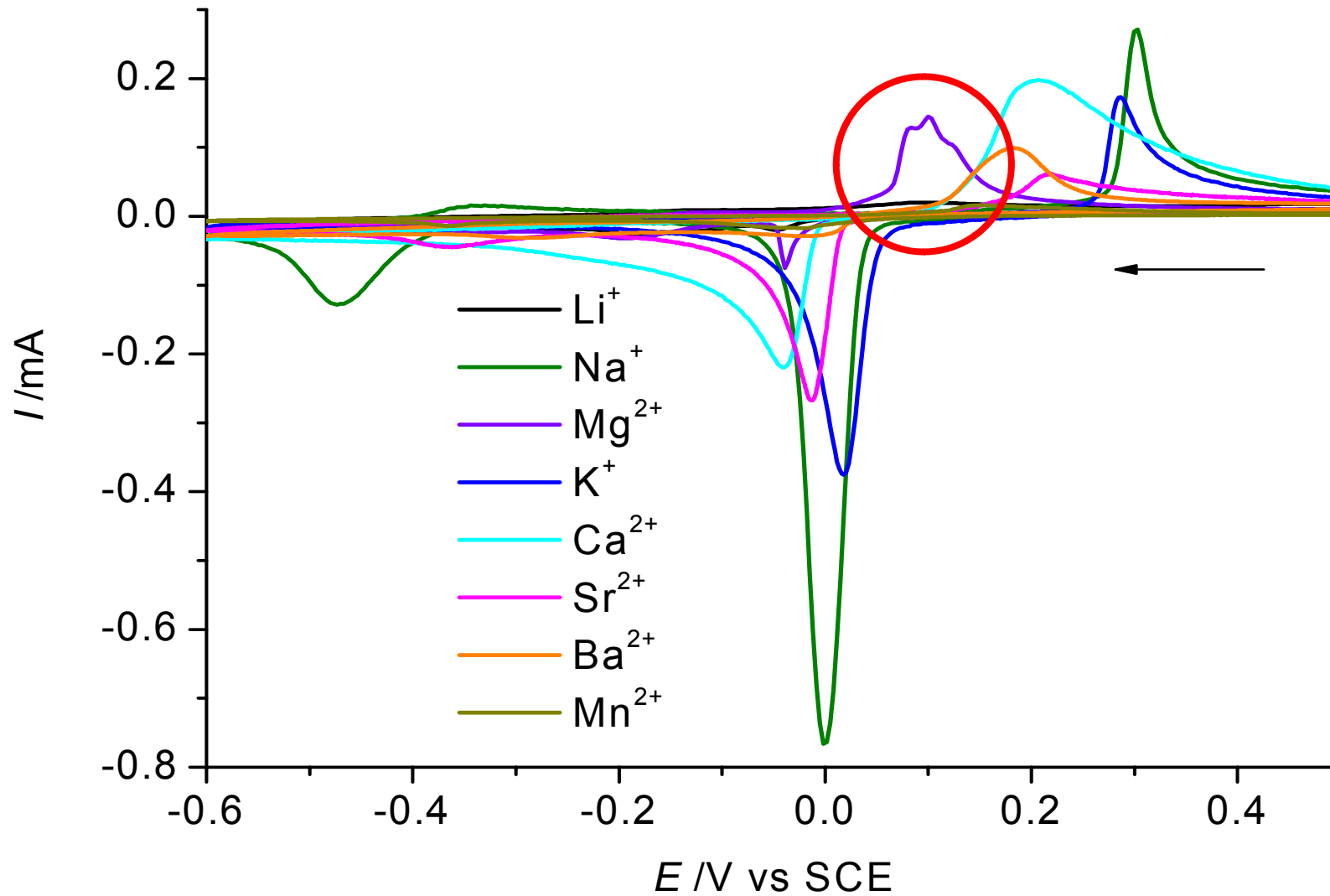
- Szilárd fázisú redoxiátalakulások
- Kationhatás

Szilárd fázisú elektrokémia

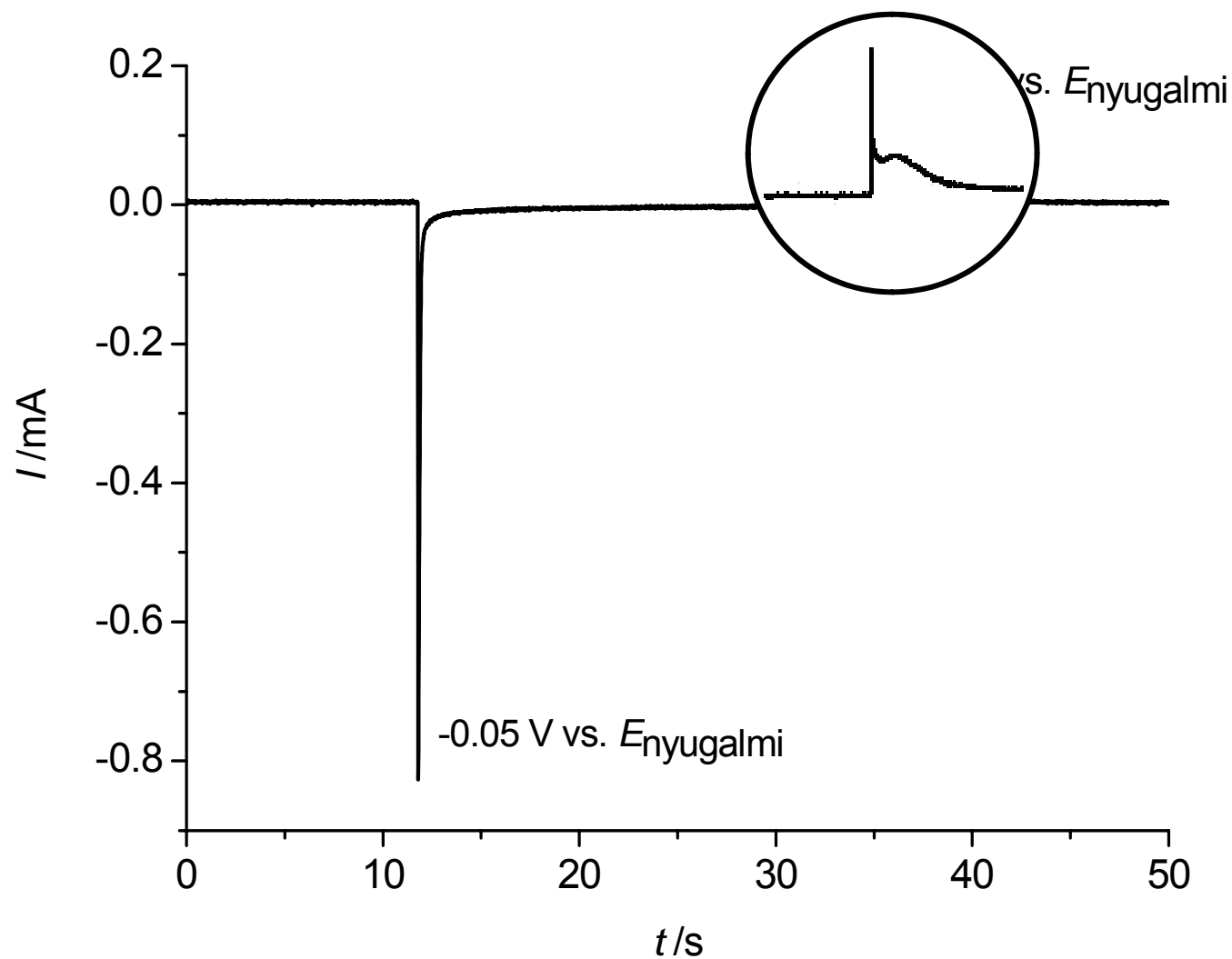

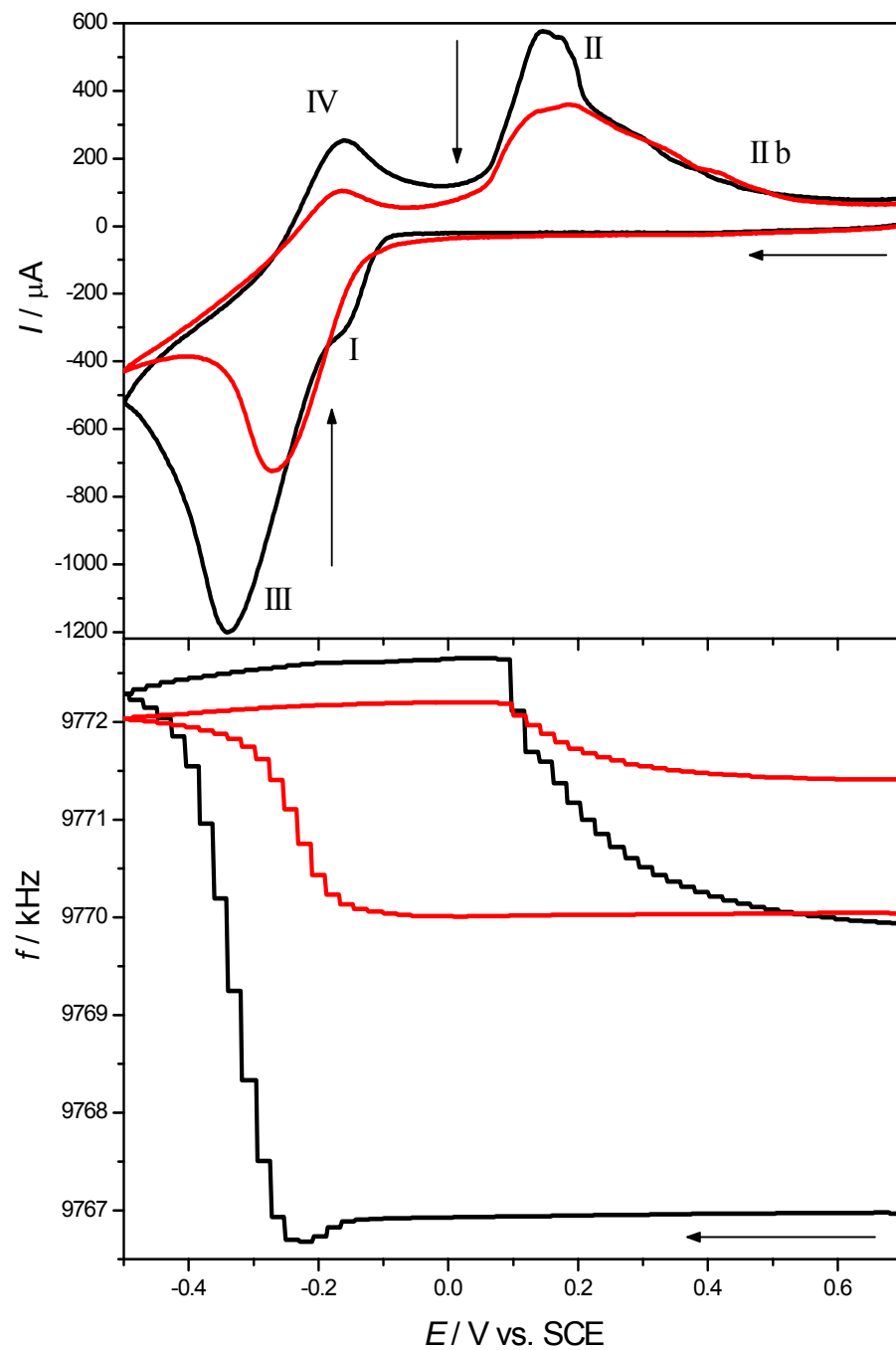

Kationfüggés ($\nu = 50 \text{ mV/s}$)

Gócképződéses mechanizmus igazolása 1M MgCl_2 -ban

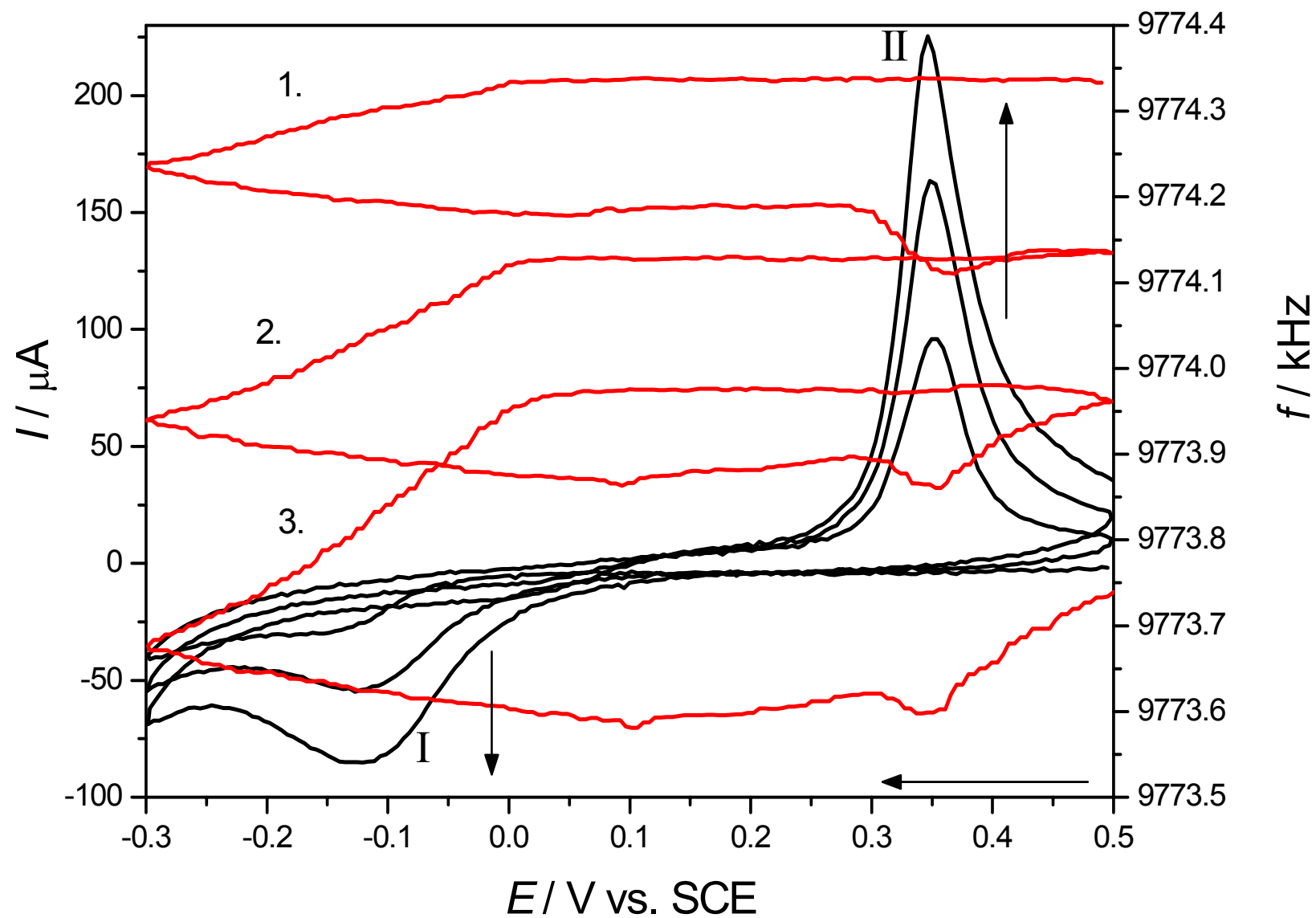

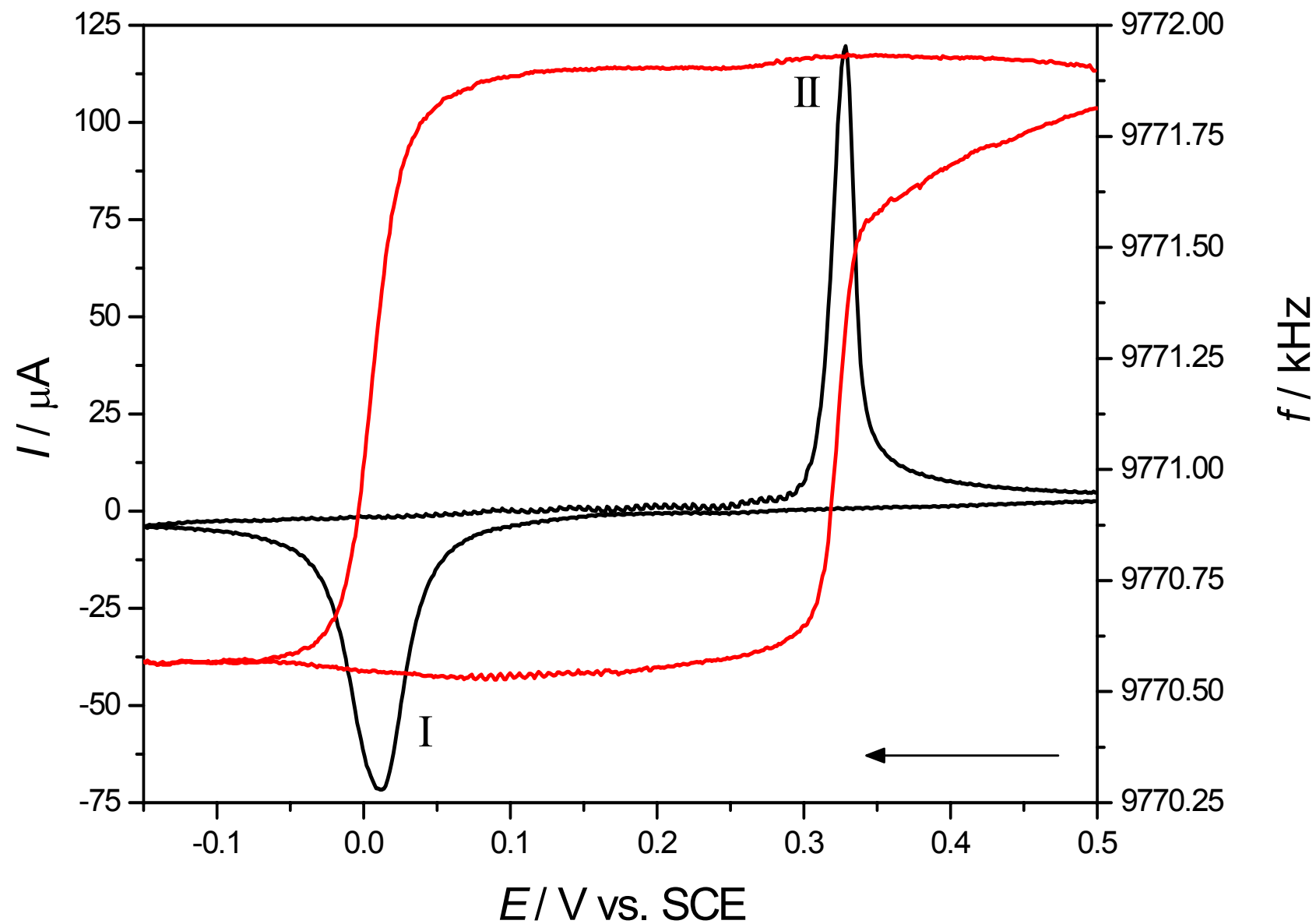
$c_{\text{LiCl}} = 0.5\text{M}; \nu = 50$
mV/s

$c_{\text{LiCl}}=12\text{M}; \nu=20\text{ mV s}^{-1}$

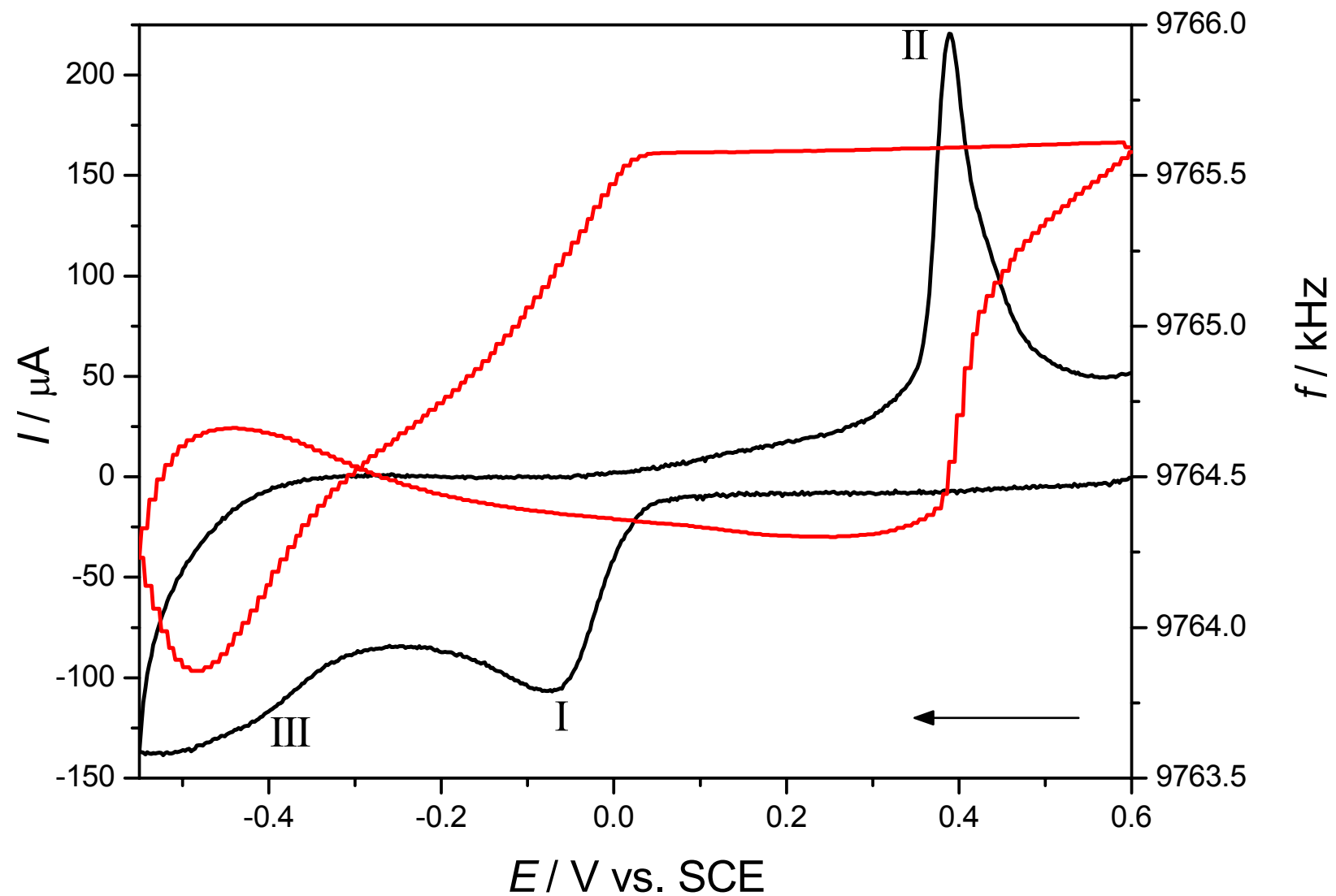

$c_{\text{LiCl}}=12\text{M}; \nu=1\text{ mV/s}$

$c_{\text{LiCl}}=12\text{M}, \nu=20\text{ mV/s}$

Sebességfüggés 12M LiCl-ban

